

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ - ЕТРОПОЛЕ

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ 2009 – 2015 г.

/приета с решение № 28 от 16.03.2009 г., протокол № 4/

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ВЪВЕДЕНИЕ	стр.2
1.1 Нормативна база	
1.2 Кратко описание на общината	
1.3 Приоритети за развитие на общината	
2. ИФОРМАЦИОННА ОСНОВА	стр.6
2.1 Производство и доставка на енергия на територията на общината	
2.2 Консумация на енергия на територията на общината	
2.3 Функции на общината в управлението на енергията	
2.4 Обобщена оценка	
2.5 Потенциал за енергийна ефективност	
3. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА ОБЩИНСКАТА ЕНЕРГИЙНА ПРОГРАМА	стр.8
4. ПРОЕКТИ И ДЕЙНОСТИ	стр.10
5. ОЧАКВАНИ ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА	стр.11
6. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА, СРОКОВЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ	стр.12
7. НЕОБХОДИМИ ИНВЕСТИЦИИ И ФИНАНСОВО ОСИГУРЯВАНЕ	стр.13
8. МОНИТОРИНГ, ОЦЕНКА И ДОКЛАДВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ	стр.14
9. КООРДИНАЦИЯ, КОНТРОЛ, ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПРОГРАМАТА	стр.15
10.ЗАКЛЮЧЕНИЕ	стр.16

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Нормативна база

Настоящата програма е разработена в съответствие с:

- Енергийна стратегия на България;
- Закон за енергийната ефективност;
- Програма на Правителството на Република България;
- Национален план за действие по промените в климата;
- Национален план за развитие;
- Национална дългосрочна програма по енергийна ефективност 2005 – 2015 г.;
- Национална програма за обновяване на жилищните сгради с период на действие от 2006 до 2020 год.;
- Стратегия за финансиране изолациите на сгради за постигане на енергийна ефективност, приета с протокол № 28/14.07.2005 г. и План – програма за изпълнението и;
- Наредба за сертифициране на сградите за енергийна ефективност, в сила от 01.01.2005г.
- Наредба за обследване на сградите за енергийна ефективност, в сила от 01.01.2005 г.
- Закон за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата
- Рамкова конвенция на ООН по изменението на климата и Протокола от Киото;
- Стратегия и политика за развитие на ВЕИ в България;
- Първи национален план за действие по енергийна ефективност.

1.2. Кратко описание на общината

1). Местоположение и размер на общината

Община Етрополе е разположена в североизточната част на Софийска област върху северните склонове на Стара планина и граничи с общините Правец, Златица, Тетевен и Ботевград. По размер на територията община Етрополе е седмата по големина в областта и заема 371.7 кв.км. площ. Центърът ѝ град Етрополе се намира в котловината на р. Малки Искър, в подножието на връх Баба.

Релефът е предимно планински-котловинен, като надморската височина на Етрополската котловина е 545 м. Средната надморска височина на общината е 914,1 м. През община Етрополе протичат река Малки Искър, притоците ѝ Суха река, Ябланица, Стара река и др. Характерна особеност на общината е високият дял на горските територии – 61,7% и много висок дял на градското население – 83.3%. На територията на общината попада част от Западна Стара планина и нейния дял Етрополска Стара планина с най-висок връх Баба - 1787 м.над.в.

Климатът е умереноконтинентален, а във високите части на общината – планински. За предпланинския район, в който е разположена община Етрополе, е характерен умереноконтиненталният климат с прохладно лято и студена зима, която продължава 4-5 месеца. Средната годишна температура е 13-15 градуса. Средногодишните валежи са 600-650 мм, с максимум през юни и минимум през февруари. Средногодишният брой на дните със снежна покривка е 20-50. Средният брой на засушаване с продължителност над 10 дни, за зимата е 11-15, за пролетта - 11-15, за лятото - до 15, за есента - до 18 дни. Преобладаващи ветрове са северозападните. Средната месечна и годишна скорост на вятъра е 1,6 м/сек.

По поречието на река Бойковска (приток на река Малък Искър) има специфичен микроклимат, изключително подходящ за балнеолечение на белодробни заболявания.

2). Икономика

Перспективите за икономическото развитие на общината са в привличането на бизнес и стимулиране на местните предприемачи за развитие на групи от взаимно свързани предприятия и под-изпълнителски мрежи в преработвателната промишленост и животновъдството, както и в туризма.

Възможностите за икономическо развитие са свързани с:

- Наличието на високообразовани медицински кадри, наличен сграден фонд и производство на медицински продукти, които ако се продължи успешната им интеграция и превръщането на медицинските услуги в перспективна индустрия, община Етрополе има възможност за бързо отваряне на пазарна ниша;

- Наличието на природни ресурси, включително защитена територия, за осъществяване на програми за екологичен и ловен туризъм, предназначени за специализирания и масовия туристически поток;
- Активен инвестиционен маркетинг за привличане на частни инвестиции в машиностроенето и дървообработването като отрасъл със значителен потенциал за нарастване;

3). Промишленост

На територията на общината се намират няколко структуро-определящи промишлени предприятия, в които са концентрирани значителни производствени мощности и които осигуряват заетост на по-голяма част от трудоспособното население на общината като:

- Производство на медна руда, представено от „Елаците-Мед“ АД.

Производствената дейност е необходима за икономиката на района и на страната и осигурява поминък на около 900 семейства от страна на гр.Етрополе.

- В Етрополе функционира трикотажно предприятие „Етрима“ АД, което произвежда горен вълнен трикотаж. Там работят около 140 работници.

- „Етропал“ АД е фирма за изработване на изкуствени стави, хемодиализатори и спринцовки за еднократна употреба. Във фирмата са заети около 207 работника.

- „Медикет“ АД - производствено предприятие, което развива дейност дървообработване, мебелно производство. Цех „Медикет“ за производство на пластмасови изделия за майки и деца до три годишна възраст.

- В областта на машиностроенето работи „М.Моторс“ АД и „Астания Кастинг“ ЕООД. В двете фирми са наети около 90 човека и се произвеждат електромотори, вентилатори за бита и вентилатори за промишлеността.

Едновременно с развитието на тези предприятия на територията на общината съществуват малки и средни фирми, работещи в различните сфери на промишлеността.

Запазването максимално на работни места, достъпът до пазари, защитата на сертификати за качество са доказателство за устойчивото развитие на предприятията в района и за ролята им в развитието на общината като цяло.

4). Сграден фонд в общината

Мрежата на детските заведения в Общината обхваща 4бр. Целодневни детски градини, от които 3бр. в гр. Етрополе и 1бр. в село Лопян, 1бр. детска ясла в гр. Етрополе.

Структурата на училищната мрежа се състои от:

- 5бр. ОУ – 1бр. в гр. Етрополе и по 1бр. в селата – Лопян, М. Искър, Брусен и Лъга
- 1бр. СОУ в гр. Етрополе

Социални услуги, предоставяни от специализирани институции:

Дом за стари хора в сграден фонд на МБАЛ – Етрополе със сключен договор за ползване трети етаж от Блок „Е“ – 22 места

Общинска културна инфраструктура

- 1бр. Градски Исторически музей

- Читалища – общо 6бр., 1бр. в гр. Етрополе и по 1бр. в селата – Ямна, Лопян, М. Искър, Брусен и Лъга

- 1бр. Спортна зала „Чавдар“ в гр. Етрополе

Лечебни заведения

- „Медицински център“ ЕООД

- „МБАЛ проф. Д-р Ал. Герчев“ ЕООД

5). Транспортна инфраструктура

Пътната мрежа на община Етрополе включва второкласен път (31 км), третокласни (22 км) и общински пътища (91.8 км). Гъстотата на пътната мрежа в общината е 41 км/100 кв. км., която е по-висока от средната за страната (33км/100 кв. км.). Главната пътна артерия в общината е път II - 37 /Джурово – Етрополе - Златица/, който преминава през общинския център гр. Етрополе в направление север - юг и свързва общината със Южна и Северна България. Посочената пътна артерия се свързва с предвиждания международен транспортен коридор № 4 (Централна Европа – Видин - Пловдив - Истанбул). Другата главна пътна артерия е III – 3701 /Правец - Етрополе – Тетевен/, който в момента осигурява достъпа да град София и е от огромно значение за Общината.

Влиянието на автомобилния транспорт върху енергийната инфраструктура на общината е пряко свързано с множество фактори и специфични особености, най-важните от които са:

- Вид и тип на превозните средства, движещи се на територията на града;
- Средна възраст и техническо състояние на превозните средства;
- Специфични особености на пътната мрежа в населеното място;
- Интензивност на движението през различните часове от денонощието и различните сезони;
- Вид и количества на изразходените горива в рамките на населеното място;
- Метеорологичните условия, характерни за населеното място.

1.3. Приоритети за развитие на общината

В съответствие с анализа и визията за развитие на община Етрополе и отчитайки възможностите и перспективите за местно развитие и за развитие на региона, както и структурните проблеми, които трябва да бъдат решени през периода 2007-2013 г., стратегията за развитие определя следните приоритети:

Приоритет 1: Развитие на обществената инфраструктура, осигуряваща висок жизнен стандарт

Цел 1.1: Въвеждане на съвременни стандарти и технологии за управление на общинската инфраструктура

Мярка 1.1.1: Развитие на съвременните стандарти, съобразени със законодателната рамка за управление на общинската инфраструктура.

Цел 1.2.: Обновяване и подобряване на техническата и социална инфраструктура, обслужваща населението на общината.

Мярка 1.2.1: Пътна инфраструктура – разширяване и трайно подобряване на състоянието ѝ

Мярка 1.2.2: Изграждане и реконструкция на водопреносни мрежи, предотвратяване на потенциални бедствия и гарантиране на качеството на водата.

Мярка 1.2.3: Изграждане на високоефективни преносни мрежи и въвеждане на енергийно-ефективни технологии.

Проекти:

- *Инсталации /мощности за производство на топлина и/или електрическа енергия за общината от възобновяеми енергийни източници /ВЕИ/; разпределителна мрежа за био–горива или топлина/електричество от биомаса*
- *Въвеждане на енергоспестяващи мерки и сертифициране на сгради над 1000 кв.м полезна площ, общинска собственост /съгласно закона за енергийната ефективност/*
- *Изграждане и реконструкция на мрежите за улично осветление в населените места на Община Етрополе*
- *Газификация на Община Етрополе*

Мярка 1.2.4: Разширение и модернизация на инфраструктурата, осигуряваща чиста и здравословна околна среда

Мярка 1.2.5: Изграждане и реконструкция на инфраструктурата с висок социално-икономически и културен ефект.

Проекти:

- Реконструкция /обновяване и оборудване на болнични заведения в съответствие с Националната здравна карта/
- Реконструкция на градския стадион и изграждане спортни обекти
- Изграждане и реконструкция на културни центрове, театри, библиотеки
- Реконструкция, модернизация и обновяване на общински сграден фонд
- Обновяване/реконструкция и оборудване на образователна инфраструктура
- Газификация на МБАЛ, училищата, детските градини, обществените сгради и Спортните зали

Приоритет 2: Развитие на икономиката на територията на Община Етрополе и увеличаване на нейната конкурентоспособност

Приоритет 3: Подобряване на жизнената среда и утвърждаване на общината като предпочитано място за живот и реализация

Цел 3.4: Повишаване на ефективността на енергопотребление на битовите и обществени потребители.

Мярка 3.4.1: Стимулиране използването на енергийно ефективни мерки от битови и обществени потребители.

Проекти:

- Изготвяне и реализация на програма за саниране на обществени и частни сгради, училища и детски градини
- Изготвяне на програми за енергийната ефективност и възобновяеми енергийни източници и реализацията им.
- Одити за енергопотребление и мерки за енергийна ефективност като задължително условие при разработване на съответните проекти (топлоизолация, смяна на дограма, локални инсталации, връзки към системите за отопление, газоснабдителни тръбопроводи или алтернативни възобновяеми енергийни източници)

Приоритет 4: Повишаване на административния капацитет и качеството на работната сила

Общинският план за развитие се базира на редица стратегически и планови документи, които се разработват на различни териториални нива и имат конкретни функции по отношение формирането и прилагането на местната политика за развитие. В тази връзка е налице съгласуваност с Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2005-2015 г., официални статистически издания на НСИ, секторни стратегии за развитие, оперативни програми, които ще бъдат основен източник за съфинансиране на приоритетите, залегнали в Общинския план за развитие.

2. ИНФОРМАЦИОННА ОСНОВА

2.1. Производство и доставка на енергия на територията на общината

Електроснабдяването в община Етрополе се осъществява от „ЧЕЗ Разпределение България“ АД, както и поддържането на електропреносната и електроразпределителната мрежа и съоръженията към нея. Дейността на дружеството се осъществява в съответствие с нормативната база на енергийния сектор в страната, поставена със Закона за енергетиката и приетите след това поднормативни актове. Всички населени места са електрифицирани.

По отношение на енергоносителите, баланса се формира от течните горива (нафта), ел. енергия и твърдите горива.

Разходите за енергия заемат значителен дял от бюджетите на българските общини, а България има един от най-високите коефициенти за енергоемкост – 7 пъти над средната стойност за страните, членки на ОИСР. Това налага прилагането на нов подход, ориентиран към

програмиране на дейностите по енергийна ефективност и въвеждането на енергоспестяващи системи за отопление, осветление и др.

На територията на общината няма снабдяване с природен газ. Възможностите за доставка и изграждане на газопроводна мрежа, както и цената на такава инвестиция, се проучват в момента. Изследват се възможностите за добиване на енергия от възобновяеми енергийни източници – вятърна и слънчева енергия за задоволяване на местното потребление и производство на електроенергия.

2.2. Консумация на енергия на територията на общината

Енергопотребление – относителни дялове в проценти за 2008г.

Направления	Дърва	Въглища	Нафта отопл.	Вода	Ел. енергия	Общо
Общо държавни служби	0.10	-	4.43	0.61	1.74	6.89
Образование	3.25	-	47.60	2.56	10.60	64.01
Социални грижи	-	-	1.17	0.23	2.32	3.72
Улично осветление	-	-	-	-	22.7	22.7
Култура	0.3	-	0.86	0.04	1.49	2.69
О Б Щ О:	3.65	-	54.06	3.44	38.85	100

2.3. Функции на общината в управлението на енергията

- Общината като консуматор на енергия
- Общината като регулатор и инвеститор в енергийния сектор
- Общината като мотиватор за повишаване на ефективността при производство и консумация на енергия

Новите функции на общината обуславят:

- Разширяване на обхвата на енергийните програми върху всички енергийни субекти на територията на общината
- Обхващане на дейности в обхвата на трите основни функции на общината
- Обособяване на две основни групи дейности – инвестиционни и неинвестиционни
- Разширяване на традиционния инструментариум за управление, изпълнение и финансиране

2.4. Обобщена оценка на изходното състояние

При анализ на енергоемкостта по направления и служби, откроява се високия дял на образованието – 64.01 %, културните и социални дейности – 2.69%/3.72% и улично осветление – 22.7%.

Разходите за ел. енергия се формират главно от уличното осветление и тук сравнително бързо могат да се търсят енергоспестяващи решения. Резерви има и в детайлизиране на графици за осветление по сезони и ценови зони.

В образованието като фактор най-силно влияе отопляемия сграден фонд с величината си като застроена площ и с техническите си характеристики за изолация и топлоотдаване.

2.5. Потенциал за енергийна ефективност

№	направление	потенциал
1	Енергийна инфраструктура	<p>Потенциалът се съдържа предимно в сградната обвивка, в модернизиранието на осветлението на помещенията, в автоматизацията и смяната на горивната база на отоплителните стопанства и във въвеждането на автоматизация на управлението на енергопотреблението в сградите.</p> <p>Въвеждане на критерии за енергийна ефективност при провеждането на обществените поръчки.</p> <p>Формиране на поведенчески и организационни мерки за оптимизиране на енергопотреблението и рационално използване на пространството.</p> <p>Повишаване експлоатационната дисциплина и квалификацията на обслужващия и административния персонал.</p>
2	Образование	
3	Здравеопазване и социални грижи	
4	Спорт, култура, религия	
5	Улично осветление	
6	Административни сгради, офис сгради, търговски центрове	
7	Промишленост	
8	Туризъм	
9	Жилищен сектор	
10	Местни кадри	

3. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА ОБЩИНСКАТА ЕНЕРГИЙНА ПРОГРАМА

Липсата на приложение на мерки за енергийна ефективност през последните години, амортизацията на малкото приложени такива, води до нарастващи и ненужно големи разходи за енергопотребление. Това в днешни времена прави задължително прилагането на енергоефективни мерки, не само за намаляване на разходите, но и за повишаването на жизненото равнище и комфорта на потребителите на енергия. В синхрон със световната политика мерките водят и до екологични подобрения не на последно място.

Стратегическа цел на енергийната програма – СЪЗДАВАНЕ НА ПРЕДПОСТАВКИ ЗА ПРЕВРЪЩАНЕ НА ЕТРОПОЛЕ В ЕНЕРГИЙНО ЕФЕКТИВНА ОБЩИНА И ПОСТИГАНЕ НА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ.

Приоритет №1: Повишаване на енергийната ефективност в обектите, които се издържат чрез общинския бюджет

Цел 1.1.: Повишаване на енергийната ефективност в общинските сгради

Очаквани резултати:

- а/.** Привеждане на сградния фонд към изискванията на Закона за енергийна ефективност и Наредбите за енергийна ефективност, съвместно със саниране на сградите
- б/.** Намаляване на разходите на енергия до 50% годишно;
- в/.** Намаляване на разходите на горива с до 40% годишно;
- г/.** Намаляване емисиите от CO₂ до 40% годишно;
- д/.** Подобен комфорт на обитаване в обновените сгради;
- е/.** Удължен живот на изброените сгради и техните инсталации и съоръжения.

Цел 1.2.: Обновяване на уличното осветление в селищата на общината

Очаквани резултати:

- а/.** Подобряване на качеството на уличното осветление и привеждането му в съответствие с хигиенните норми;
- б/.** Намаляване на годишните разходи на електрическа енергия от 20 до 40%;
- в/.** Намаляване на емисиите от CO₂ с 40% годишно;
- г/.** Намаляване на уличната престъпност и страха от престапността;
- д/.** Справяне със социалната неравнопоставеност, чрез обновление на районите в неизгодно положение;
- е/.** Намаляване на пътно-транспортните произшествия;
- ж/.** Гарантиране на възможности за движение пеш, с велосипед и използване на висококачествен обществен транспорт

Инвестиционни проекти:

- 1.2.1. Подмяна на улични и паркови осветителни тела с нови енергоспестяващи с модерен дизайн и дълъг живот
- 1.2.2. Изграждане, или възстановяване на кабелна и стълбова мрежа
- 1.2.3. Подновяване на заземления; изработване на свързващи муфи; подмяна на контактори, предпазители, табла за парков стълб, релета и други

При целеви групи 1.1 и 1.2, икономията от реструктуриране на сградите и уличното осветление ще се покаже с точност под 3% след направата на енергообследване и бизнес план за съответната сграда.

Приоритет №2: Повишаване на енергийната ефективност в жилищните сгради на територията на общината

Цел 2.1: Насърчаване на енергийната ефективност в жилищните сгради на територията на общината

Очаквани резултати:

- а/.** Намаляване на годишните разходи на енергия;
- б/.** Намаляване на емисиите от CO₂;
- в/.** Подобен комфорт на обитаване в обновените сгради;
- д/.** Удължен живот на изброените сгради и на техните инсталации и съоръжения.

Неинвестиционни дейности:

- 2.1.1. Разработване и осъществяване на общинска програма за:
  - насърчаване на проекти за енергийна ефективност в жилищни сгради;
  - подготовка и провеждане на кампания за насърчаване на повишаването на енергийната ефективност в жилищните сгради;
  - присъединяването на общината към европейската кампания ДИСПЛЕЙ за насърчаване на енергийната ефективност в сградите.

Приоритет №3: Въвеждане на управление на енергията на територията на общината

Цел 3.1: Изграждане на общински институции и кадри по енергийна ефективност

Очаквани резултати:

- а/.** Основане на общинска енергийна агенция и обучени общински ръководители и специалисти за работа в общинската администрация и в общинската енергийна агенция.
- б/.** Основане на общинско информационно бюро по енергийна ефективност и обучени специалисти за работа в него.
- в/.** Основане на асоциация на енергийните специалисти в общината и обучение на местните енергийни специалисти.
- г/.** Учредяване на длъжността “общински енергиен мениджър”.

Неинвестиционни дейности:

- 3.1.1. Разработване на комплексна програма за:
  - подготовка и основаване на общинско информационно бюро по енергийна ефективност;
  - подготовка и основаване на асоциация на енергийните специалисти в общината;
  - подготовка и учредяване на длъжността “общински енергиен мениджър”.

3.1.2. Разработване и осъществяване на програма за обучение на общински ръководители и специалисти за работа в общинската администрация и в новосъздадените институции по енергийна ефективност.

Цел 3.2: Проучвания на потенциала за енергийна ефективност в общината и на възможностите за неговото оползотворяване

Очаквани резултати:

а/. Енергиен баланс, съставен на основата на потенциала на ВЕИ на територията на общината и на стратегическата цел за постигане на енергийна независимост.

б/. Създадени предпоставки за оползотворяване на потенциала на ВЕИ.

в/. Идентифицирани финансови източници и инструменти за финансиране на проектите и дейностите от енергийната програма на общината.

г/. Енергийна информационна база на общината.

Неинвестиционни дейности (проучвания):

3.2.1. Проучвания на потенциала територията на общината по отношение на наличието и използваемостта на:

- възобновяемите енергийни източници в различни сектори (вкл. в областта на туризма);
- слънчевата енергия за производство на гореща вода и електричество;

3.2.2. Разработване на енергиен баланс на общината на основата на установения потенциал на възобновяеми енергийни източници.

3.2.3. Проучване на алтернативни възможности за финансиране на енергийната програма на общината, в т.ч. по линия на оперативните програми за регионално развитие.

3.2.4. Проучване на местните нужди от техническа помощ в областта на енергийната ефективност.

3.2.5. Създаване и осигуряването на поддържането на енергийна информационна база на общината на основата на информационната система на ЕкоЕнергия.

Цел 3.3. Мобилизиране на обществена подкрепа за изпълнение на енергийната програма на основата на широко партньорство с бизнеса и организации на гражданското общество

Очаквани резултати:

а/. Осигурена широка обществена подкрепа за изпълнението на общинската енергийна програма.

б/. Установени трайни публично-частни партньорства между общината и частния сектор.

в/. Въведено управление на енергията на територията на общината.

Неинвестиционни дейности (проучвания):

3.3.1. Подготовка и провеждане на широка разяснителна кампания сред населението и местния бизнес за целите на общинската енергийна програма и за необходимостта от партньорства между участниците в нейното изпълнение.

3.3.2. Въвеждане на постоянно наблюдение, анализ и оценка на състоянието на изпълнението на енергийната програма на общината и публикуване на периодични информации.

След направения анализ и оценка на изходното състояние, както и на потенциала за енергийна ефективност в различните сектори на община Етрополе бяха избрани приоритетни проекти, които да се изпълняват в рамките от Общинската енергийна програма 2009-2014. Проектите, както и кратко описание на предвидените дейности, са показани по-долу.

4. ПРОЕКТИ И ДЕЙНОСТИ

1. Енергийна инфраструктура

- Подготвяне на анкетни форми, съдържащи данни за характеристиките на сградния фонд, вътрешните инсталации, данни за въведените мерки за икономия на енергия.

1.1 Информационен ден за граждани - „Ден на енергийната ефективност”

- Запознаване на гражданите с изискванията на законите за енергийна ефективност и ВЕИ и наредбите и правилниците към тях. Представяне на актуална информация ще доведе до повишаване на информираността и общественото съзнание.

1.2 Изработване на Общинска програма за устойчиво използване на ВЕИ на основание чл.7 от Закона за ВЕИ

- Проучване възможностите за използване на вятърна и слънчева енергия. Постигане на устойчиво енергийно развитие. Масова информационна кампания - Общината проявява функцията си на мотиватор, предприемайки информационна кампания.

1.4 Разпространение на брошури, диглини и др. информационни материали, посочващи дейностите и ефективните мерки за намаляване на енергопотреблението. Организиране на публикации в местните медии.

2. Образование, здравеопазване, социални услуги, спорт, култура, религия, административни сгради, офис сгради

2.1 Детайлно обследване и саниране на общински сгради.

- Детайлно обследване и саниране на сградите общинска собственост. Обектите са с голямо разнообразие в структурите според предназначението. Общата черта е нерационалното използване на енергията, която съществено надхвърля нивата за ефективна консумация, постигнати в подобни сгради в развитите страни. Покривите в повечето случаи са с хидроизолация с асфалтово покритие или посипка и керемиди. Дограмата е в лошо състояние, отоплителната инсталация се нуждае от ремонт. Отчита се застаряване на сградния фонд и амортизиране на инсталациите и оборудването. Всички заведения се нуждаят от основно обновяване, саниране на сградите, подмяна на инсталациите.

2.2 Предпроектни проучвания и реализация на проекти за монтаж на соларни инсталации

– Повишени са в пъти енергийните разходи от електрически бойлери. Внедряването на технология за потребление на енергия от алтернативен енергиен източник ще намали разхода на ел. енергия и вредните емисии, и ще се постигне висок комфорт на обитаване.

- Възстановяването на плувния басейн в СОУ „Хр. Ясенов“ гр. Етрополе е от изключителна важност за здравето и развитието на децата. Поставянето на слънчеви колектори ще облекчи чувствително разхода на енергия.

2.3 Мониторинг на енергопотреблението след реализирани енергоспестяващи мерки.

- Ползите от подобни проекти трябва да се докажат със съответния мониторинг, индикаторите за които са – разход на енергия, спестени средства, повишен комфорт и др.

2.4 „Използвай енергията като я пестиш“ – I етап.

- Информационна кампания, насочена към подрастващото поколение, възпитаваща и формираща съзнание за разумно ползване на енергията.

3. Улично осветление

3.1 Реконструкция и модернизация на съоръженията за улично осветление и изграждане на автоматизирана система за централно управление

- Детайлно обследване на системата в цялата община и предписване на мерки за повишаване на енергийната ефективност.

4. Жилищен сектор, промишленост

4.1 „Използвай енергията като я пестиш“ – II и III етап.

- Националното използване на енергията, която надхвърля нивата за ефективна консумация в частния и обществен сектор, е една от причините общината да предприеме мерки за информационни кампании. Промяната на съзнанието ще доведе до промяна по отношение на енергопотреблението.

5. Местни кадри

5.1 Квалификация на експерти и обучение в новите законови изисквания на ЕС

- Обезпечаване на общинската администрация с кадри, способни да провеждат ефективна политика и да идентифицират проекти по енергийна ефективност, които да бъдат финансирани по ОП.

5. ОЧАКВАНИ ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА – икономия на енергия, икономически ефект, повишаване на качеството на общинските услуги

1. Енергийна инфраструктура – оценяване на съществуващите възможности за икономии с помощта на енергийните показатели; повишаване информираността за ползите и предимствата по отношение на енергийната ефективност; намаляване на енергопотреблението; оползотворяване на местни ВЕИ; постигане на устойчиво енергийно развитие.

2. Образование, здравеопазване, социални услуги, спорт, култура, религия, административни сгради, офис сгради – намаляване на емисиите от парникови газове в околната среда; намаляване потреблението на горива и ел. енергия; привеждане на сградите в съответствие със стандартите за енергийна ефективност и изискванията на наредбите; повишаване комфорта на обитаване в сградите, което ще спомогне за по-ефективен учебен и работен процес; разширяване възможностите за провеждане на културни и научни прояви; повишаване на съзнанието на подрастващите в ефективно ползване на горива, енергия и вода.

3. Улично осветление – привеждане на системата в устойчива състояние; намаляване разходите за поддръжка и експлоатация; намаляване на вредните емисии, в следствие намалена консумация на електроенергия; повишаване безопасността при движение на пешеходци и създаване на комфортна нощна среда.

4. Жилищен сектор, промишленост – повишаване на общественото съзнание при ползването на горива, енергия и вода; намаляване разходите и потреблението на горива, енергия и вода в частния и обществен сектор.

5. Местни кадри – създаване на кадри, способни да провеждат ефективна енергийна политика на общинско ниво както и да идентифицират проекти по енергийна ефективност, които да бъдат финансирани по ОП „Регионално развитие” и по европейски програми и фондове.

6. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА, СРОКОВЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

6.1 Институционализиране

Важна предпоставка за изпълнението на ОПЕЕ е организирането на дейностите по енергийна ефективност. Необходимо е да бъде създадено звено за енергийна ефективност, в което да влизат различни специалисти, работещи по проблемите на енергийната ефективност. Ще се привлекат специалисти от общинската администрация, енергоснабдителните предприятия, специализирани фирми, представители на потребителите.

Общинският отговорник за енергийна ефективност е водеща фигура за пропагандиране на енергийната ефективност и провеждането на политика на общината за енергоспестяване и постигане на икономически и екологични ползи. Той организира създаването и поддържането на информационна база за енергопотреблението в общината.

От общинската администрация ще бъдат включени специалисти от отдел „Образование”, „Финанси”, „Екология”, „Регионално развитие”, а от останалите организации – специалисти енергетици, представители на приоритетни обекти, НПО, граждани.

Ще набират необходимата информация за разработването на конкретни проекти за внедряване на енергоспестяващи мероприятия. Ще правят анализи и оценки. Ще контролират изпълнението на предвидените мероприятия. Изпълнението на конкретните мерки по програмата ще се реализират и чрез привличане на външни специалисти. Възлагането за изпълнение ще става по реда на ЗОП.

6.2 Срокове за изпълнение на програмата

Изпълнението на Общинската програма за енергийна ефективност ще се осъществи за период от 6 години. Ще се изготви план за реализация на програмата, където ще се вземе под внимание финансовото осигуряване и тежест на програмата върху общинския бюджет както във времето така и по отношение на различните източници на финансиране на програмата и възможност за нейното реално изпълнение.

През първата година ще се извършат детайлни енергийни обследвания на сградните обекти /административната сграда на общината и др./, предвидени за енергийно ефективна реконструкция в програмата, повечето от които са подлежащи на сертифициране за енергийна ефективност в съответствие със Закона за енергийна ефективност и съответните наредби. Предвижда се през първата година да се извърши изпълнение на проект за енергийно ефективна реконструкция на сградата на МБАЛ Етрополе, а също така да се реализира проект в СОУ „Хр. Ясенев” гр. Етрополе. През всяка една следваща година на програмата се предвижда реализирането по един проект в училище и един в детска градина.

През всичките години на програмата текущо ще се изпълняват дейностите по събирането, обработването и анализ на информацията за състоянието и енергопотреблението на всички

общински обекти. Тези дейности са важна основа за мониторинг на резултатите, актуализирането на общинската програма, както и за отчитането на резултатите от изпълнението на програмата.

Важно е да се отбележи, че след извършването на детайлни енергийни обследвания на обектите общинска собственост, ще се подредят приоритетни обекти, които притежават голям потенциал за енергийна ефективност. Решения за това ще се взимат при ежегодната актуализация на програмата.

6.3 Създаване на система за комуникация

Всички мероприятия, извършвани по програмата, ще бъдат реализирани с одобрението на Общинският съвет на община Етрополе на предвижданите в инвестиционната програма средства. Всички мероприятия ще стават със съдействието на ръководителите на отделните обекти.

7. НЕОБХОДИМИ ИНВЕСТИЦИИ И ФИНАНСОВО ОСИГУРЯВАНЕ

№	Направления, сектори, проекти и дейности		Необходими средства	Финансово осигуряване
	инвестиционни	неинвестиционни		
1.	Енергийна инфраструктура			
		Информационен ден за граждани - „Ден на енергийната ефективност“; Разпространение на брошури, дилпъни и др. информационни материали, посочващи дейностите и ефективните мерки за намаляване на енергопотреблението. Организиране на публикации в местните медии.	100лв./мес.	Общински бюджет Проект „Модел“
2.	Образование, здравеопазване, социални услуги, спорт, култура, религия, административни сгради, офис сгради			
	Детайлно обследване и саниране на общински сгради. Реконструкция и модернизация.		50000лв. 200000лв.	АЕЕ Европейски програми Общински бюджет
	Предпроектни проучвания и реализация на проекти за монтаж на соларни инсталации и други ВЕИ		500000лв.	Европейски програми
3.	Улично осветление			
	Реконструкция и модернизация на съоръженията за улично осветление и изграждане на автоматизирана система за централно управление		500000лв.	Общински бюджет Европейски програми
4.	Жилищен сектор, промишленост			
		„Използвай енергията като я пестиш“ – II и III етап.	1000лв./год.	Общински бюджет
5.	Местни кадри			
		Квалификация на експерти и обучение в новите закони и изисквания на ЕС	1000лв/год.	Общински бюджет Европейски програми

7.1 Фонд „Енергийна ефективност“

По силата на Закона за енергийна ефективност се създава фонд /глава V от ЗЕЕ/. Фондът управлява финансови средства, предоставени за инвестиционни проекти за повишаване на енергийната ефективност, съобразно приоритетите, заложи в националната стратегия и в

националните планове за действие, приети от Министерския съвет / Чл. 55. (1)/. Фонд "Енергийна ефективност" финансира изпълнението на дейностите и мерките по повишаване на енергийната ефективност, с изключение на финансираните от държавния бюджет. Средствата на фонда следва да се разходват за възмездно финансиране на проекти за развитие на ЕЕ. Фондът може да предоставя нисколихвени кредити за проекти в публичния и частния сектори и да усигорява гаранции на инвестициите.

7.2 Програми и фондове

Национални фондове и програми, които предлагат възможности за кредитно или безвъзмездно финансиране на проекти за ЕЕ.

7.3 Бюджетни средства

7.4 Проект „Модел” – към Програмата „Интелигентна енергия за Европа”

Подпомага местните власти от новите страни членки на ЕС да станат модел за гражданите.

Подпомага общините при планирането, изпълнението и оценката на дейностите за подобряване на енергийната ефективност

Разпространява опит и информация сред местните власти в рамките на Европейския съюз.

7.5 Публично – Частно Партньорство

Наличието на модерни и качествени публични услуги е основен стимул за икономически растеж и оттам за повишаването на жизненият стандарт на населението. Правителството на Р България и местната администрация са отговорни за осигуряването на обществени услуги и съоръжения. В процеса на своето икономическо развитие нашата страна се нуждае от модерни и алтернативни решения в областта на публичните услуги и в модернизиранието на инфраструктурните обекти и комуналните дейности. Международната практика показва, че публично-частното партньорство (ПЧП) е един от успешните финансови инструменти за осигуряване на инвестиции в публичната инфраструктура, когато държавния и общинските бюджети не разполагат с необходимия ресурс и искат да осигурят по-добра стойност на вложените публични средства. Нуждата от инвестиции за изграждане на базисна инфраструктура с цел предоставяне на качествени публични услуги в страната налага прилагането на иновационни методи за структуриране и финансиране на инвестиционни проекти.

Отчитайки Европейското законодателство, практика и счетоводно третиране можем да обобщим, че **ПЧП е дългосрочно договорно отношение между лица от частния и публичния сектор за финансиране, построяване, реконструкция, управление или поддръжка на инфраструктурата с оглед постигане на по-добро ниво на услугите, където частният партньор поема строителния риск, и поне един от двата риска – за наличност на предоставяната услуга или за нейното търсене.**

ПЧП е истинският начин да се комбинират предимствата на публичния и частния сектор, за да се постигне най-доброто по отношение на предоставянето на публични услуги и инфраструктурни обекти.

7.6 Проектно финансиране

Целта е финансирането на нови дългосрочни инфраструктурни или индустриални проекти, като кредитополучател е т.нар. проектна компания или съществуващо дружество, при което проектът може да бъде обособен отделно както счетоводно, така и от гледна точка на системата от обезпечения по кредита.

Проектното финансиране е схема на кредитиране, която разчита най-вече на произхождащите от проекта парични потоци за издължаване, а активите на проекта служат за обезпечение на заема.

8. МОНИТОРИНГ, ОЦЕНКА И ДОКЛАДВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

Изпълнението на планираните действия във всяка програма може да изостане от предначертания график и действителните резултати да са различни по време и сила от това,

което се очаква. Много проблеми от такъв характер могат да бъдат смекчени или предотвратени при изграждането на система за мониторинг и контрол. Тази система осигурява необходимите инструменти, които позволяват да се определи степента на изпълнение на планираните стратегически цели. Тя включва установяване на индикатори, наблюдение на изпълнението, съпоставка на действителното и очакваното изпълнение и предприемане на коригиращи действия, ако се налага. На първо място трябва да се създаде система от индикатори, която да показва дали общинската програма се изпълнява така, както е приета.

Основните индикатори от тази система за изпълнение на целите в програмата, са следните:

8.1. Постигане на съответствие с общоевропейските стандарти

8.2. Увеличаване на зелените площи – до 2013 г. да се постигне 80% от нормата за зелени площи в населените места

Индикатор – квадратни метра зелена площ на човек от населението

8.3. Прилагане на енергоефективни изисквания при провеждането на тръжни процедури

Индикатор – 100% тръжни процедури, при които са приложени изискванията

8.4. Употреба на ВЕИ и подобряване ефективното използване на енергията

Индикатор – 15% от произведената енергия от ВЕИ, спрямо общо произведената енергия

8.5. Привеждане на сградите в съответствие със стандартите за енергийна ефективност и изискванията на наредбите.

Индикатори:

- в 100% от общинските сгради да се изпълнят комплексни енергоспестяващи мерки
- поставени температурни датчици и извършване на контролни обследвания

9. КООРДИНАЦИЯ, КОНТРОЛ, ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПРОГРАМАТА

Много важна част от изпълнението на програмата е периодичната съпоставка с новопостъпилите данни и при необходимост е възможно включване или изключване на обекти съобразено с евентуална нова ситуация.

Водеща роля в изпълнението на общинската програма за енергийна ефективност е отредена на общинската администрация.

Наблюдението и контролът на общинската програма продължава през целия период на нейното действие. Събраната информация, сравнението и направените изводи се оформят в доклад.

Въз основа на тези доклади се изготвя отчета за изпълнение на програмата всяка година. Той се представя на заседание на Общински съвет от кмета на общината до края на първото тримесечие на следващата година /при приемане на бюджета за всяка следваща година/.

При необходимост от корекция и актуализация на програмата, кметът на общината внася предложение за това отново в Общински съвет.

ОПЕЕ има отворен характер и в шест годишния срок на действие ще се усъвършенства, допълва и променя в зависимост от новопостъпилите данни, реалните потребности, срещаните проблеми и финансовите възможности.

10. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изготвянето на набелязаните общински програми е задължителна част от държавната политика по ЕЕ и налага участието на съответните регионални и местни структури. Разработването им и изпълнението на предвидените в тях проекти е част от регионалната политиката за устойчиво развитие.

С Общинските програми по енергийна ефективност се цели да се повиши ефективността на използване на енергийните ресурси; да се намалят енергопотреблението и вредните емисии в атмосферата; да се осигури здравословната среда чрез подобряване на микроклимата; да се създадат предпоставки за финансиране на мероприятията за енергийна ефективност; енергийната ефективност да стане една от приоритетните общински дейности.

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА:

ВЕИ – Възобновяеми Енергийни Източници

ЕЕ – енергийна ефективност

ЕС – Европейски съюз

ЗОП – Закон за обществените поръчки

НПО – неправителствена организация

НСИ – Национален Статистически Институт

ОИСР – Организация за Икономическо Сътрудничество и Развитие

ОП – Оперативна програма

ОПЕЕ – Общинска програма за енергийна ефективност

ПЧП – Публично частно партньорство

Председател на ОбС:

/Д-р Цено Глогов/